

WWW.UNILIB

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А



СТАРМЛАДН

ХУМОРИСТИЧНО-САТИРИЧАН ЛИСТ.

Уређује: Стармлади. — Цена је листу: на год. К 8, на 1/2 год. К 4, на 1/4 год. К 2.

Сукња-чакшире у политици.



Турчин: Само да вам не буду те сукња-чакшире, господо — тесне!

Епископу Михајлу.

И ти си заш'о... и цело је Српство
И у теби се преварило љуто,
Када си треб'о прозборити храбро,
Под скут си бану, отиш'о и — ћу'то!

Погнуте главе, пред њиме си нао,
И за услуге награду дочек'о,
Ал' си и Српству нови удар дао,
И сад од њега врло си далеко!

Да, сјајан орден реси твоје груди,
Али нас тишти поступак твој љуто,
Где ти је тада српски понос био...
Пастиру добри, куда си залут'о?

Гореки.

„Друштво“.

Штајнхард, Шпорчић, Настић,
Нису главе празне,
Правили су вредно
„Документе“ разне.

Штајнхард, Шпорчић, Настић,
Од народног злата,
Народу су плели,
Уже око врата.

Ал „случајно“ замка
Мало се омакла,
И место народу
Њима се патакла.

Homme Masque.

Сигурни знаци.

Два странца дошла у Нови Сад. Један
од њих, опазивши једног од наших косов-
ских осветника, т. зв. центрију, упитаће
свог сапутника:

— Молим вас, какве је народности онај
млади господин, који изгледа као шарени
лутак?

— Он, имитира пошњом Енглезе, брије
њушку по француски, говори немачки, а
пеује мађарски... сигурно је брат Србин.

§

Тако је то било и биће.

Калуђер'ма, поповима
Женит' се не дају, —
А удове дијецезе
Ипак се удају.

„Стармали“.

Телеграми.

Београд (на дан плача мајке Србије).

И гроф Форгач премештен је
Одлази у Беч!

После свега, још једино
Настић има — реч!

г.

Црна Гора и Србија...

Црна Гора и Србија,
Једна другој руке шире,
Завађени, омражени,
Изгледа нам да се мире!

Тако, тако, браћо моја,
Ја вам не знам друга лека,
Још гледајте помпрење
Да не буде кратка века.

г.

Одгођен хрватски сабор.

Сабор нам је затворио,
Наш Томашић бан;
А дом свој је отворио,
И — издаје стап!

§

Арнаутски повратак.

Арнаутска пушка,
Неће прва пући —
— „Збогом, гошћу краљу,
Ми идемо кући!“

Речки страјк морнара.

И морнареки страјк зададе
Бригу велику;
Како ће нам народ сада
У Америку!?

г.

Руски ултиматум Кини!

Русија је упутила
Ултиматум Кини;
Ту већ нису умешани —
Швански прети, фини!

§

Покајање.

Судац: Ви сте украли један пар ци-
пела и поклонили их својој драгој. Јесте
ли се покајали, што сте то учинили?

Осуђени: Јесам, славни суде, покајао
сам се. Са два броја веће су требале
Рожики.

„Б. Ј.“

Политички афоризми.

За слободу се деру највише они, који не могу да је поднесу. „Српство“.

Мале сметње су опасније од великих. Велике се могу обихи, а о мале се човек спотакне.

Антиалкохолни афоризми.

Свако претерано весеље мора се добро платити: прво крчмару, друго лекару!

Упутство за живот.

Ако хоћеш да имаш теорију живота у мало речи, ево ти је: „Не љути волове никад спреда, а коње никад одостраг!“ „Тунгуз“.

Турска.

Турску непрестано
Подилази језа,
Кад се само сети,
Својих Албанеза.
И док она купи,
Полупане „лонце“
„Гета“ полагао
Замршује конце. Г.

Банова адреса.

Банова адреса
Има много „лепог“,
Али разуме се
За глухог и слепог! Г.

Србија.

Србија се стално спрема
Јер „Drang“ нешто мера,
А у војсци једна другу
Сустиже афера. Г.

Свакад исти

Некакав мењач Јеврејим наиђе, путујући некуд, кроз шуму. На један мах испадну пред њега два разбојника и подвикну: „Стој! Вади паре!“ — „Добри људи,“ промуца мењач уплашен, „немам код себе више од 300 динара.“ — „Одмах дај и то 300 динара!“ повикаше разбојници. „Ако збиља не имаднеш више, пустићемо те. Ако си слагао, убићемо те!“ — Јеврејин извади кесу на дршћући изброји 294 динара. — „Ехе! а камо још 6 динара?“ упита један од разбојника. — „Па за бога,“ одговори мењач, „ја морам узети свој проценат: два од сто! Треба да и ја зарадим што!“

КОМПАЊОНИ.

Нек вас ова наша
Вест не плаши,
Стекли су се у Карловце
Подрепашаи.

И мотали сремска вина
Добра стара,
Дочеко их тамо ректор
Семинара.

После вина у чудно су
Стање пали,
На шунке су семинарске
Попадали.

И мотали тако брзо
Да се праши,
Ту су испит положили
Подрепашаи.

Ту уз вино и уз шунке
Испред ђака,
Причали су о народу
Из бардака:

„Да народу треба одмах
Земљу дати,
Ал' су рекли још и ово
Треба знати:

Покрај свега припремити
Њему ипак,
Покрај свију обећања
Један шипак.“

После тога лумповали
Све до зоре,
И не зна се, ком је тада
Било горе.

Са гнушањем свет их гледо
Ићи кући,
Подрепашаи отидоше
Посрћући.

Сутра дан је ружно време
Било, кише!
Али вина, доброг сремског,
Нема више.

И сад, браћо, истина је
Окром шале,
Подрепашаи калуђерску
Странку фале. Г.

Читајте подлистак, врло занимљив!**Народна реч.**

Клањам се, Господо,
Вашем оштром ножу,
Којим стално нашу
Ви дерете кожу;
Честитам вам врло
На светлome раду,
Што једино знате
Правити — парадy;
Па, напред, Господо,
Кад господа сложе
Своје силе, тада
Бог да прости за век
Наше јадне коже.

Антиклерикал.

Мрачњаци — и светлост.

Францеско Ферер (којег су цр-
норисци шпански дали погубити, доспе у
небо): Господе, радуј се што ниси Шпа-
њолац, јер твоја реч: „и би светлост!“
стала би те главе!

Одступање Ерентала.

Министар Ерентал,
Сад о „миру“ снева,
За њим цело Српство
„Жали“ и „запева“.

С њиме је почела
Штала да се чисти,
Ал' за то ће остат'
Систем онај исти!

Г.

Припрема.

Сељак: Чујеш, бабо, у вароши су
већ и школе затворене; сад неће ни наши
гости за летовање дуго заостати... скорим
ће бити у Каменици. Било би крајње вре-
ме да опереш пешкир!

Жена к'о жена.

Муж (својој лепој жени): Жено, ти си
права богиња лепоте: венус!

Жена: Признајеш дакле да сам гола...
да немам шта да обучем?!

Досетљив гостионичар.

Гост (у једној бечкој гостионици пла-
ћајући гуљаш): Како то да је сад гуљаш
скупљи, кад имамо меса и из Аргентине.

Гостионичар: Па зато је баш и
скупљи, јер је то специјалитет!

Афоризми о моди.

Није свака рука у рукавици — чиста.

*

Одело за жалбу, још не значи — рађе-
но срце.

*

Није увек искривљена ономе пета, који по
кривој стази ходи.

*

Женско срце се и добро везаном машном
— може освојити.

*

Људи чешће пута газе у блату туђе за-
слуге — него своје панталоне.

*

И без модерних панталона — многа жена
се осећа у панталонама!

Са новосадског маскен-бала.

Господин: Лепа маско, смем ли ти пону-
дити вечеру и литру вина?

Маска: (Скине образину): А, дакле, тако,
господин Сауфполку! На вино имате новаца, а ја
вам перем кошуље већ по године, па ми још ни-
сте платили ни крајцаре.

Савремено.

— „Како је то, мајсторе?“ упитаће
једна муштерија кројача. „Лане вам је
било доста три метра чохе да ми скројите
исти оваки пар хаљина, а сад иштете паре
за пет метара!“

— „Е, мој господине! С ланском ме-
ром не може се данас изићи на крај!“

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

WWW.UNILIB.RS

Отровни цвет.

Пријатељу драги! семе посејано
Изникло је давно и цвет му већ зре,
Његовим мирисом све је отровано
Нестало је правде а слобода мре...

Мирис, страхан мирис, ко муња се шири
А где год он падне ту изникне цвет,
Огањ неваљалства брзо се распири
Гресима највећим заражава свет!

Лаже се и вара, гвилеж људством влада
Са новцем се данас може свашта, свуд,
Место кривца невин издише и страда
А паметан човек данас вам је — луд.

Често сам се пито: докле ћемо тако
И када ће једном том злу бити крај!?
Од наше се земље претворио пако
А пре некад, ваљда беше диван рај.

Све је отровано и у греху с' блиста
А ђаво пирује јер успева цвет,
Људи, прените се! сетите се Христа
Јер нас ради већ је био разанет.

Ах, мој пријатељу, већ су ретки људи
Који знају шта је поштење и срам,
Залутало људство странутицом блуди
А тај пут нас води у пакао... знам...

Г.

У мало што није добио 5000 круна!

— А зашто се ти ниси синоћним возом вратио из Новог Сада? Сигурно си имао какву лепу забаву — — ?

— Тако је. Погодила си, жено! Био сам у „Аполо“ биоскопу и у мало нисам добио награду од 5000 круна,

— Како то?

— Тако. Читам ја на плакату: „Ко се не смеје, добиће 5000 круна.“ Е, реко, чек' мало, мајсторе. И седим ја, а седи до мене управник биоскопа. Гризем се ја за усне, и таман сам ја мислио да ћу стрпати 5000 круна у џеп, кад дође неки обешњаковић Паја... а јао жено — сав сам ти од смеха био — мокар!

Стари бећар.

Два човека пренпру се за једним столом у некој кавани о томе: шта је то управо „стари бећар“. Немогући да се сложе окрене се један од њих и запита за другим столом некога весељака, који је слушао ту њину преписку и смешио се по мало: „Молим, кажите нам ви, шта је то стари бећар?“ — „Стари је бећар онај, одговори весељак, који чује како трава расте, како риба кашље, како мува зева и како комарац кија!“

† Српско Трговачко Удружење.

— Посланица Господу Богу. —

О, господе Боже,
Дај нам своје мњење,
На кој' начин пропаде
Ово удружење?

У њему су седели
Све „мудраци“ сами,
Речи смо им слушали
У „јавној галами!“

(Ово вреди за сиче
Једној новој драми,
Како новац губи се
У дубокој тами.)

Не помисли господе,
Да је ово шала,
Шестстотина хиљада
Неста капитала.

Смутанције многе се
Јављају по среди,
О господе не смеј се,
Овој новој беди!

Финанс'јер је Милошев,
Управа такође;
Удружење било је
Било па и прође!

Р.

Почушта.

О н: Госпођице, ви сте сваки дап све лепша!

О н а: Ах... ви претерујете!

О н: Па добро, рецимо: сваки други дап!

З.

Кад се двоје туку...

(из босанског сабора.)

Давно је речено,
Кад се двоје туку,
Да обично трећи
Користи извуку.

У намет се Срби,
И браћо Хрвати,
Не будите сами —
Ви, себи целати!

Браћо Мусломани,
Паз'те шта се ради,
Може да нас скупа
„Неко“ изненади!

Гореки.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

не мора се никада читати, али новац новчаном
упутницом, коју сте већ добили раније — мо-
лимо најучтивије да нам за

II. четврт

(2 К) обратном поштом пошаљете, на чему
вам највећа захвалност у напред, а ако поша-
љете и за III. и IV. четврт, — онда још већа.

Опстанак сваког независног листа, па и на-
шег зависи једино од уредне претплате.

С поштовањем
уредништво и администрација
„Стармладог.“

„Трговачке...“

Питање се
Опет ново ствара,
Где су сада
Пиџи хонорара.

Цепове су
Отворили лепо,
Злато у њих
Потрпали слено.

Ко „стручњаци“
Првог реда (зна се)!
Удружењу
Испразнили касе!

Чим престаше
Масни хонорари,
Већ не пишу —
Тако стоје ствари!

Угасили
Свога ума зубље;
Ах та то је
Дивно „родољубље!“

Да што више
Јавност знаде шира,
Упитајте
О том Тиквомира.

Пред аудијенцијом.

Нов саветник (кројачу): Овај по-
ручени фрак ми је потребан за аудијен-
цију. Направите рупе за дугмад што ве-
ће, да њихова празнина што боље
упадне у очи!

На знање!!

Молимо најлепше и најучтивије сву ону
г. г. претплатнике којима смо писали писма,
да нам

роза одговор

обратном поштом пошаљу на шифру:

К

Адм. „Стармладог“
Нови Сад или: Ujvidek.

Пролетњи епиграм.

— Клерикални нови рат, што народу крха врат. —

Странка клерикална,
Ко ољуштен клипак;
Ружича ет јој изглед
Да постане — шипак. Р

Соломунски одговор.

— „Молим да ми растумачиш ово прав-
ничко питање: У једној соби за ноћи мати и
кћи. Обе имају по једно дете. Деца су са-
свим налик једно на друго и једних су година.
Њихове дадиље не пазећи, промене децу. Не
зна се, које је дете мајчино а које кћерино.
Како ће се расправити питање о њиховом на-
слеђу?“ — „Знаш ли ти зацело да су деца
промењена?“ — „Сасвим поуздано знам!“ —
„Па то је најлакше расправити! Нека дадиље
још једном промену децу, па ће свака мати
добити своје и онда ће знати које дете кога
наслеђује.“

Најновије србодержство (са Val paré-a).

— Шта каже ваш муж, кад сву ноћ
не дођете кући?

— Ништа, само са Србином не смем
супирати.

На прузи Карловци-Нови Сад.

Једна дама (путује): Молим вас, го-
сподин кондуктере, је ли ово друга или
трећа класа?

Кондуктер: Друга, госпођо, друга.
Зар не видите намештај!...

Једна дама: Да, — по намештају
сам мислила да сам у другој класи... али
овде се тако осећа луфт треће класе!*)

Путник.

*) У вагону су Жирко Костић и проф. Лазар водили
„људски“ разговор. Пр. Путнице.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

WWW.UNILIB.RS

„Народни“ патријарх.

(Политичка једна сцена клерикалаца и Кујена. Аплауд са свих страна, све у славу Лукијана, патријарха ал без мана.)

Ах, како нас
„Време“ вара —
Ми стекосмо Лукијана
Патријара.
Срећа нам је дала
Славног клерикала,
Срећа нам га дала
Па се заплакала.

Лукијану некад била
Сјајна цена,
А то, знате, још потиче
Од Кујена.
Осећате л' ? Само „време“
За њим жали —
Избрали га, к'о што знате
Радикали.

А сада им он окреће
Фино леђа —
А већ знате, клерикале
Ово врећа.
Наш Лукијан, наша дика,
Светац прави
Клерикалном странком
Народ гњави.

Он за народ сада меси
Нову питу,
Да сав народ под монашку
Метне читу.
Та, да боме, ту имаће
Неки ћара —
Потребна је ту издашност
Патријара.

Лукијан је баш ту скоро
Са свог трона,
За Кујенов избор дао
Близу — пола милиона;
Па када је тољко дао
За Мађаре,
Зашто не би за свој народ
Дао паре!

Та њему је бар судбина
Срећу дала
„За“ и „против“ да је — против
Клерикала.
И да неко ново
Чудо створи
Кујеновству рајска врата
Да отвори.

И сад бруји широм Српства
На све стране,
„Време“ тражи такве борце
Лускијане.
Наш народ је увек влади
Мета стална,
Да га што пре стигне пропаст
Ал' тотална.

Хајд покаште Ви, до краја
Славу знану,
Да пљескамо митроноспу
Лукијану.
Народ биће срећан с борци
Идеалним,
Кад запева са дјарима
Клерикалним.

А већ после ови борци
Идеални,
Прихватит ће штатут нови
Клерикални.
Народ биће само лишен
Својих права,
Јер Лукијан уме стадо
Да спасава.
Јербо жели, да му народ
Буде славан,
Да је само клерикалан
И — бесправан!

Ах, како нас
„Време“ вара,
Због нашега Лукијана,
Патријара,
Јер га „време“ за будућност
Српству дало.
Не роући те, „време“ га је
Изабрало! Р.

Сувремен одговор.

— „Тако учо слатки, рећи ће некакав богаташ учитељу просоноцу. Ми можемо и онако остати добри пријатељи, али моја Смиљка није још за удају, па онда право да ти кажем, рад сам да је удам за трговца. — „О, газда Јово, одговори учитељ окуњен, не знаш како ми је жао. Право да ти кажем, мени се чини, да не могу живети без Смиљке!“ — „Верујем ти учо брате! одговори богаташ, с толишном платом нарочито.“

Тужићемо

све дужнике, који нам нису на адвокатску опомену платили — и разним изговорима покушали да се испод плаћања извуку.

Адм. „Стармладог“.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Листак.

Der „Self — made — man“.

сатира од Хермана Морлоха.

I.

Фриц Перлштајн.

Име ми је Мориц Шмајдункелес и рођен сам без и једне потуре у цењу. Данас сам вишеструки милионар. Иметак ми износи неколико милиона. —

Није истина, што завидљив свет вели, да је почетак мога богатства лаж и превара.

Ја сам најпоштенији човек на свету; али неки знаменити песник вели, „ма да си провидан и чист као лед и бео као снег, ипак не можеш избећи клевете“. Ја бих још додао, да је клевета признање рђавих, те с тога могу себи на тај начин даровану хвалу с правом уобразити.

Да би пак обзоружао своје завидљивце одлучио сам да напишем своје мемоаре, и да их изнесем на јавност преко једног до сад још непознатог писца после моје смрти. А жеља ми је односно цел ових редака, да веран опис моје вратоломне каријере охрабри уједно многе моје пријатеље, који греду мојим стопама.

Долазим на ствар!

Рођен сам дакле без и једне потуре у цењу — потпуно недоносче. Рђаву навику имају сироти људи, те хоће да подражавају богатима у раскошу или чак у томе да их надмаше. Тако безумни беху и моји родитељи.

Добро се сећам, како сам једне ноћи тачно око 12 сати први пут угледао светлост света; т. ј. беше стара чађава лампа, коју ја тада поред свога слабог астрономског знања сматрах за светлост света. Беше мрачна ноћ, ветар је свирао кроз све пукотине и набијаше кишу на прозоре, време тако гадно, да човек ни кера не истера на поље — али ја дођох на свет са свим го — наг, без и једне потуре у цењу.

Одмах увидех лукаштину, да се у свету морају уста отворити, ако мислиш до нечега доћи, те стога одмах почнем ужасно викати и ту методу продужих са успехом и даље. Неки су ми тога ради прорицали велику будућност. И није се преварили. —

Долазим на ствар!

Рођен сам дакле без и једне потуре у цењу, и тај уређени недостатак пратио ме све до моје 28 год. Како ми је пак цел моја да опишем своје тркалиште, а не живот свој, то пећу ништа писати о безначајном времену између свога рођења и оне тачке, када се почех у свету блистати.

То дуго време је у књизи мога живота први лист, који не треба штампати, и који се може искинути, а да се тиме квара не нанесе литералној вредности дела.

С тога почињем описивати своје јединствено тркалиште са годином 18..., са год. свога моралног самоубиства и свога новчаног преноро-

ђаја, а тиме свога првог ступања у човечје друштво.

Пошао сам комерцијалним тркалиштем, јер то сматрах за најидеалније. Али брзо се уверих, да ту имам посла са последњим остатком средњовековног рајбојништва витеза. Брутална јачина је закон, право јачега на дневном реду. Привидност је дрска, али превара је знамење. Под мирољубивом заставом трговине плове разбојничке лађе, и тешко жртви, која им падне шака. Опљачкају је до голе душе. —

Такав модеран витез разбојник, беше и мој тадањи шеф банкар Фриц Перлштајн.

Његова банка беше једна лоповска пећина, према којој она Али-Бабе беше најчистија богомоља. Фриц Перлштајн беше додуше у очима света поштен човек, од главе до пете, јер он беше један од оних варалица, који само с тога избегну закону, јер умеју своје лупештво у такој мери и облику извести, да им закон ништа не може. Јер закон види истина лупежа, који ноћу проваљује таван, али не види лопова, који у по бела дана пред свима односи касу.

Истина да правда неустрашиво упада у гомилу људи и крадикесу води на суд, али није доста јака, да ухвати крадљивца, у његовом златном замку, или тек онда, када је доцкан. Никада се не може ухватити такав геније на свежем делу, тек онда валда кад је мера његових грехова одавно превршена, те многим велику неправду нанео, да се никаквом казном не може више оправдати.

Гнушах се, да таког човека још помажем у срамној трговини његовој. С тога се одлучих, пошто сам нешто наследио, да postanем самосталан, а њему одмах службу да откажем. Нисам могао на ино, а да му не кажем у неколико речи своје гнушање према његовој трговини. С тога једног дана изненада ступим у његову приватну собу и саопштим му своју одлуку.

„Тако, идете“, рече он, отварајући неко писмо, те пошто га прочита, настави: „и већ сутра. А имате ли већ друго место?“

„Немам“.

„Још не? Драги мој, ви свакако подцењивате тешкоће, са којима се има борити несамосталан трговац у том положају. Зашто одлазите одавде? Ја вам тек не правим никакве сметње. Можете скапати од глади, док онет тако место нађете. Моји су званичници према онима у другим кућама као секретари, а опхођење с њима као с министрима“.

„А наплата као оног што туче камен“ додам ја. „Ах“ — повиче он — зар тако? Зар не, — ви хоћете повишице плате? Добро, ви сте тачан раденик, даћу вам десет марака више месечно“.

„Благодарим. Не бацајте се у трошак г. Перлштајне. Ја сам одлучан. Сутра одлазим“.

„До врага, шта сте наумили човече? Зар су вас тих хиљаду марака тако поневидили, које

скоро наследите, да мислите е је испод вашег достојанства код мене даље радити?“

Новац беше за њега једини производ, из ког ће може тећи радост и жалост, намере и одлуке. Други узрок за дела човечја није могао наћи.

„Досадно ми је“ — одговорих — „за друге да радим. Доста сам прљао своје руке да вам напуним џеп.“

„Охо!“ рече презриво, „ви сте обесни! Ви хоћете да ме вређате, јер ваш потчињен разум не може да разуме мој трговачки полет. Нећете више за друге да радите рекосте ви? Дакле хоћете да сте самостални?“

„Јесте.“ —

„Чиме? валда са наслеђених 1000 марака?“

„Јесте.“

На то се стаде јако смејати е сам мислио, да ће се ормани морати љубати.

„Човече! Зар вас је ударио сунчаник?“ (Зар сте полудели? викаше још увек смејући се, јер њему 15 стотруком милионару беше сума од 1000 марака незнатна, као (човеку) опоме, коме је Монтбланк низак, када је пре тога видео Хималају.)

„Сунчаник ме није ударио“ — одговорих ја — „јер смо сада у Децембру. У осталом ви моју способност подцењујете. Ја сам поштен.“

„Валда тиме хоћете рећи, да сам ја непоштен?“

„Ја хоћу само да кажем, да ћу своју трговину водити по другим принципима, а не по вашим. А о начелу је реч. Ако ви са вашим многим новцем, својом отрцаном савешћу и својом подераном чашћу можете трговати.....“

„Шта ви говорите? отрцана савест! подерана част! Новац ми је част, а каса моја савест моја, а новац није поцепан а каса није отрцана.“

„Онда сте свакако оуглали.“

„Али спокојан.“ О томе сањам дан и ноћ.“

Он устане наслонив се на свој сто мени окренут, с рукама у џепу, у коме звездеаху златице. То му беше омиљена свирка.

„Ко данас у свету жели (до нечега доћи) нешто постићи“ — настави он — „мора сам себи пророк бити и законодавац. Неко је несретан а неко сретан. С тога треба неког унесрећити, да сам буде човек сретан. То је моје начело.“

„Душеван човек.“

Закони су зато донети, да се њима користимо, иначе би излишни били.“

„Ко дакле уме највештије да се провуче кроз дера закона, то је вештак.“

„Заета.“

„Зашто и закон има дера? Само зато, да се може провући кроз њих. — Држати се гвоздених ступаца закона, то сваки може. Али провући се кроз мале пукотине, а да се не озледимо, то је вештина. С тога има закон дера. Иначе би се могло лако запушити.“

„На жалост не; јер нема ништа савршено

у свету. Дера на плоту вашег суседа не даје вам право, да униђете у његов врт и јабуке му покрадете.“

„Ако ће их сачувати, нека дера запуши. Или нека држи кера, који ће за гушу лопова.“

На пукотинама земаљске правичности стоји божанствена казна са исуканим мачем. Што се вештије провучете кроз дера закона, у толико ћете сигурније пасти у наручја казне.“

„Глуност.“ Имате ли још шта рећи? Време је новац.“

Други би се на моје речи одавно увређен нашао. За тако окорелог грешника морао сам навући (затегнути) јаче жице.

„Свакако — добаих ја ближећи се вратима — хтедох још само приметити, да бих се пре као поштен човек убио, него терати тако лупешки занат као што је ваш. Ви сте нитков! Збогом.“ —

То беше много за Перлштајна, који иначе имађаше дебео образ.

„Глуцави канцеларијски магарац,“ — рече он, и запенуши и мани се мастионице у памери да ме лупи у главу.

Али ја већ затворих врата за собом те похитах доле са степеница.

Донста значајна посматрања могу се надовезати на овај ретки разговор. —

Је ли то божја воља, која је створила на свет тај лупешки карактер за милионара, а мене поштењака за просијака?

Зашто неком све узети а неком све дати?

Јели то божја правичност?

Зашто претиче ситом, а гладан нема ништа?

Да ли се ту види моћ неке мудрости, која управља?

Или је зар доиста слободно узети неколико залогаја са раскошне трнезе богатого, што он неће осетити, али ја ћу своју глад утолити? Шта може болесни богаташ отпочети са својим благом, кад му здравствено стање забрањује благо додирнути? Је ли право, да се поквари као његова својина, или сме ли сиромашак толико узети колико му треба?

У онђе да ли му је до тога, да размишља, шта је ту право, а шта неправо, кад му разум одговор на то питање категорично одбија, и његов стомак непрестано хлеба тражи.

Или зар сме видети очима, а несме дирнути рукама? Тантал новог времена!

Зар не може исто тако миг неба бити као и пакла? Да ли га чека казна или награда?

Зашто да и човек лупа главу о последицама својих дела, кад му се оштроумље не може истих сетити?

Зашто да се упушта лавиринт свију тих загонетака, кад нема никаква сигурна изласка?

Зар из жеђи у глад?

Шта је лаж? шта је истина?

Противности, које се додирују у својим екстремима.

Шта је топло, шта је хладно?

Односи за са свим привидно противне кожане осећаје. Међутим могу своју руку на леду исто тако опећи, као што се може смрзнати у врелој води.

Осећај коже је исти као и последице.

Шта је мекуштво, шта је срчаност?

Више треба срчаности за зуб извадити, него се сам убити. Треба више подлости пркосити некој надмоћи која нас притискује него јој избећи; т. ј. који није мекушан не може бити срчан. Јер немати лукавства није срчаност, већ затајивање исте.

Чија врлина није пороком кушана, те исти победила, тај заиста нема врлине. По чему би се иначе познала? Према приликама више захтева врлина лагатинег порока, исто се тако више потребује порока него врлина, да се истина каже.

Сваки човек у почетку свога постанка има својство, које је на другом свету добро или зло. Зависи од прилика и догађаја, који га вуку у своје коло, која ће страна, добра или рђава затупљена, а која заострена бити.

Али „добро“ и „рђаво“ само су речи без појма, знаци за резултат, међутим развитак нема имена.

Човек не прибавља сам себи судбину. Он је роб вечитих хладних природних закона.

Његова познија срећа дакле није лична заслуга или лична кривица, већ са свим природна последица баш оног круга прилика и догађаја, који га и против воље собом понесе.

Према томе и нема разлике између лупежа — и генија, кад их голим оком гледамо, а не кроз стакло егзистичког партизанства.

Јер кад лупеж направи кључ од једног захрђалог ексера, којим отвори врата на апсани, то је ипак исто толико оштроумља показао, као и геније, који је браву створио. Или кад геније измисли stroj, којим у тренуту уништимо читаву регименту војника, онда је исто тако убица, као лупеж, који се служи тим стројем да се одбрани својих гонитеља.

Смешно би било приговарати, да су код обојице разни мотиви, јер као што је већ речено, мотиви су последице прилика, којима човек робује.

Да је лупеж исто тако однегован, као геније, онда би свакако и он постао геније, као што би геније постао лумп-лупеж, да га је отац учио крађи место: а б, в. Из тога за извесно излази:

Ја постадох с тога геније. јер једно морадох бити.

II.

Сензационална парница.

После тога разговора одлучих више но и када да изведем своју намеру наиме да постанем самосталан. Са својих 1000 марака и својим ванредним даром, треба лакоћом да постанем милионаром за кратко време, јер то беше једина намера.

Можда не верујеш драги читаоче и сумњаш

у истину ове историје. Међутим ћеш видети, да није тешко постати милионаром.

Не смеш мислити драги читаоче, да ћу крађу инсценирати, или какво рђаво дело учинити, које ће изаћи на видело.

Ништа таково што.

Не. Наумих се закона придржавати. Правичност ће ми бити степенице, по којима ћу се успузати до успеха.

На вагу слепе богиње хтедох метнути своју ствар од папира, а она нека свој жељезни мач баца на другу страну ваге, да види, хоће ли се пореметити равнотежа.

Раме уз раме с тобом правдо позивам своје столеће на мегдан. Да за правичношћу брехтах ја. С тога морадох без оклевања ступити у везу са једним земаљским заступником слепе богиње. Хтедох имати своје право. Ништа више.

Сваки се камен мора окренути, све ногуге употребити, да ми помогну у моме праву. То беше моја чврста намера, када ступих у писарницу одветника Др. Карла Бајера. Један његов писар, који озледи прет на писаћем строју, пријави ме одветнику.

Брзо сам седео према Господину.

„Чиме могу служити?“ ослони ме.

Ја вашу помоћ потребујем у ствари неког наследства.

Он слушаше. Извесно господу јуристе парочито волу прљаве процесу наследства. Јер кад се последници парнице о иметак умрлих, највише наследи адвокат.

„Како стоји та ствар, ако смем молити?“

„Са свим једноставно, али врло замршено.“

„Баш као и код мене. Али хвала Богу има закона“, — те пружи руку на дебеле књижице, — које као сунце осветле све тешке случајеве.

„Држим, да моје прилике (случај) нема ни у једном закону.“ —

„Врло интересантно.“

„Фамилијарни су процеси увек немиле ствари, али кад против свог рођеног брата...“

„Брата“, — затим задовољно протрља руке само даље. „Кад се парница мора водити против рођеног близанца брата, онда се иста води само онда, кад је реч о своти, која мење судбину човека, која одлучује према исходу своме о срећи или несрећи, јер је реч о маленкости, — преко милион...“

„Колико?“ рече он.

„Милион и...“

„Читав милион“ — рече уехићено.

„Ако још не урачунате неких тричавих двестотине хиљада.“

„Права парница од једног милиона. Изврсно! То ће сваком пасти у очи. Новине ће о томе писати. То ће бити сензација. Драги г. Шмајдункелсе, ви сте се намерили на правога мајстора. Ви сте у праву. Ви морете доћи до свога новца. Ми ћемо вашег небрата наказу — уништити по свима правилима вештине.“

„Свакако сам ја у праву.“

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

„Дабогме. Да и немате право опет ћете до-бити. О! та има закона хвала Богу! Могу вам случајева — примере навести. Јесте ли читали аферу Швајцера против Була?“

„Нисам.“ — Штета. Швајцер беше клијент. Он је Булу продао сира, а овај тврди, да су сви сапдуци рђави били. Окушало се и у судници, те доиета необично удараху. Ипак сам овога човека ослободио.“

„Како је то могуће, кад је мирис сведочио против вас.“

На против. Једноставно сам изјавио, да не удара сир, већ ја.“

„И веровали вам?“ — „Дабогме.“

„Ви сте мој човек. Вама могу умирен, поверити моју ствар. Дакле чујте појединости.“

Мали човечуљак чудо се раздражио. Како му је већ текла вода на уста ради ретког залагаја тог сензационог случаја, то одушевљењу не беше краја, кад му на просто стање ствари разјасних, — које обећаваше мало посла, а много трошка и сјајан свршетак. Лице му се ејало као пун месец. Најрадије би ме загрлио из благодарности, што имам тако неваљала брата. Још сам испунио неке формалности, пуномоћ написао, нешто дао предујма, те се растадосмо као пријатељи.

Затим обиђем целу огромну варош, те у једном крају изнајимм врло лепу собу. Али задржим и свој стари стан. Прикажем се као један од господе Тобијас Шмајдункелес и кажем, да сам ради трговине дошао. Незнам колико ћу се бавити, што зависи од трговине — од посла. Још приметих, да често пећу код куће бити, али соба мора увек спремна бити.

Осим тога сва писма присела у томе одсуству морају се добро оставити и мени уручити. Томе се дабогме веровало. Платим један месец у напред станарине и чеках на ствари, које овде требаху и мораху доћи.

Време сам кратко тиме, што сам по читави по дана исписивао на папиру речи „Тобијас Шмајдункелес, — Тобијас Шмајдункелес.“ —

Јер пошто су рукописи оба онепријатељна брата свакако разноврени морали бити, те како би се могло догодити, да час овде час онде неочекивано потписујем своје име, то је врло важно било, да сам увек спреман погодити карактеристику рукописа. А морао сам добро назити, да при навали у трговини не променим самог себе те „Мориц“ потпишем, место „Тобијас.“ То беше врло зашлетена ствар, чији исход може зависити поред свих великих предузећа од малих, незнатних ствари.

За кратко време тако се извезбах у томе, да пичнији познавалац рукописа није могао посумњати да је цифрастог „Тобијас-а“ и једноставног „Морица“, један те исти аутор. —

Ја пођем сада даље, те писех самом себи писма, да потпис и сличности испитам после неколико дана; како та кореспонденција беше са-

мо ради усавршавања мога потписа, то садржај њезин беше незнатан.

Сећам се само једног писма, које беше мало оштроумно, те од прилике овако гласи:

„Драго моје „Ја“!

У ствари моје парнице против мене молим те, да те сутра посетим у свом стану. Поздравља те твој мене љубећи — Тобијас Шмајдункелес.“

То најпосле изгледа да је пека луда писала, или иза тог привидног лудила крије се велики ум, беше читаво решење тајанствене парнице ради наследства Шмајдункелес против Шмајдункелеса.

Једног јутра доставник донесе мени Тобијасу неки дебео завежљај. То беше мени достављена тужба.

Тужба вели, да је Мориц Шмајдункелес подигао тужбу против брата свога близанца Тобијаса Шмајдункелеса ради милион и две стотине хиљада марака, и то на основу следећих разлога:

Новим. 18-ога год. 18 . . умре Емилија Шмајдункелес, рођ. Штрикштрумф, удова Кнопфлех у Лондону, те остави два милиона и четири стотине хиљада марака. Од оба сина из другог брака, лиши наследство за рана једног, наиме Морица Шмајдункелеса, јер је исти рђавим животом загорчио последње дане живота њезина. Она је истина одредила, да син њезин Тобијас узме цео иметак у своје руке, али после пет година има половину без камате своме брату Морицу исплатити. То је све навела у тестаменту, али је питков Тобијас злонамерно узео на себе, да побије истинитост тестаменту, те свом добром брату после пет година исплату наследства пориче, као што се испоставило.

Како је пак тужитељ спреман, да положи заклетву на истинитост свога исказа, то се умољава славни судбени сто на основу закона о наследствоу, да пресуду донесе и т. д.

Може се претпоставити моје негодовање на све то. Ја бејех поштен човек. Узмем тужбу и одем до адвоката. Др. Кајзер најљиво прочита тужбу, а лице му све ведрије биваше.

„Чудновата историја“ — примети најпосле. Је ли тако у тестаменту? —

„Свакако јесте.“

„Глунаво.“

„Никако.“

„Онда ћете парницу свакако изгубити.“ —

„Али ја ћу рекуруирати.“

„А кад вас пресуди последња инстанција?“

„Онда ћу исплатити.“

„Али боље би урадили, кад би то учинили без парнице. Ви би тако уштедили трошкове, који ћеће незнатни бити, ако та ствар пређе све три инстанције.“

„То не смета мени милионару.“

„Тричарија — разумем.“

(Наставиће се).

Шта је са тужбом против „Ђавола“?

Иста је предана 24. нов. лан. год. под бр. 46607. Рочиште још није одређено, а „одговорни“ — већ стругнуо. Међу тим познавајући срп. закон о штампи мангунџи, ударише у још дрскије клевете. Као хијене извадише нам из гроба покојницу и обешчастеше — језиком! Кад смо наложили адвокату, да и власништво тужи исти одговара 17 дец. 1910 год:

„И ако је један напис, који садржи клевету противу тебе потписало „Власништво Ђавола“ — ипак се власник не може тужити, јер власништво није исто што и власник!“ И онда тај власник, који вас клевета под потписом: „власништво категорички тврди... и т. д.“ — смеје вам се у лице. Каже: „ми за паре можемо наћи сведоке...“ А кад не могу да нађу, одговорни стругне. Кад г. „власника“ позовете да клевету ако има мрвицу поштења, потпише, и он то не учини, и ако сте га у противном лоповом назвали, него вам дрско у лице, онако србијанско-мангунџи одмахне руком: „Море правили смо ми и принце-зама... — па нам ич' не могу. А шта нам ви можете? Можете да нам пљунете под прозор, па да се тоциљате!“ — Еле, обешчашћава вас, покојници вам, и знајући српски закон о штампи, смеје вам се у лице!

И онда један шмок, као што је Анић, за такву поган — устаје у „име свију новосадеких грађана“. Осећате ли, колико дрскости узима себи један шмок Анић, да говори у име свију новосадеких грађана... Оно, он је нама причао једном приликом, како он зацело мисли неки вођа народни бити. Ми смо још онда видели, да он „дугује мало кир Мити“. Али белешка о нама у „Српству“ уверила нас, да тај новинарски кретен, не само да нема четврте, него ни треће ни друге даске у глави — а без прве даске се већ спромах и родио. Ту му праштамо! Ур. „Ст.“

Не купујте другу **ПАСТУ** за зубе

ОСИМ

„СРПСКИ БИСЕР-КРЕМ“

он је сто пута бољи него којекакве бечке трице!

У скорим ће „Прва новосадска творница кемичких производа“ отпочети свој рад.

„Аполо“ позориште у Новом Саду.

25. и 26. марта

врло занимљив и шалвив програм.

ПОГРЕБНО ПОДУВЕЊЕ

и стовариште надгробних споменика

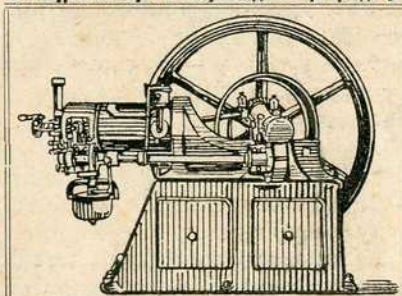
ПАЈЕ МАРКОВИЋА у Н. САДУ

у средини дунаске улице, телефон број 168.



Филијала: погребно подужење „Конкордија“ пређе Ђуре Стојковића, Ђурчињска улица број 15. Држи вавда огроман избор сваковрсних каменних надгробних споменика. Патисе изрезује најсавршеније, а позлата дула и дуготрајна. Велики из ор мртв. сандука, венаца, покрова и целокупне опреме за погреб. Цене строго солидне а послуга најтачнија.

Најјефтинији и најштедљивији рад.



Најстарија и највећа фабрикана копиу.

Оригинални „ОТО“ мотори

за течна горива **машине са ренсаванјем гаса**, мотори за сиров олај на висок притисак (Diesel) у најбољој изради од 1 до 1500 HP. (коњских снага) за занатлијске потребе, пољопривреду и индустрију.

Бензин-локомотиви

од 4 до 20 коњских снага за вршидбу, потпуне вршаће гарнитуре. Специјалитет: самоходни локомотиви, покретљиве машине за цепање дрва, шмркова са колима, кола за осветљење итд. Машине за обрађивање дрва од фирме Е. Кислинг и комп. Leipzig.

Sangen & Wolf, Motorenfabrik.

Филијала: **НОВИ САД**, *гелмеринска улица бр. 7.*

Проспекте и прорачуне бесплатно! — Траже се солидни заступници!

„Стармлади“ илази 1 и 16-ог сваког месеца. Рукуписи се шаљу на уредништво. Претплата се шаље на администрацију „Стармладог“ у Нови Сад (Ujvidék), Витковићева улица број 16.

Власник и издавалац: М. Крстоношић. (Поједини број 30 пот.) Одговорни уредник: Петар Крстоношић.

Штампариа Учитељског Д. Д. „Натошевић“ Нови Сад.